

Wykaz dokumentów potwierdzających represje nazistowskie dla osób, które nie są beneficjentami FPNP, uznawanych przy ocenie wniosku o przyznanie pomocy w ramach „Programu pomocy humanitarnej dla szczególnie potrzebujących ofiar represji nazistowskich w Polsce” (POMOC 2019), finansowanego ze środków niemieckiej Fundacji Federalnej „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość”

1. Z przedstawionych dokumentów powinien wynikać charakter represji, czas i miejsce wykonywania pracy niewolniczej i przymusowej.
2. Dowodami prześladowań mogą być dokumenty wystawione przez:
 - a) polskie i zagraniczne archiwa i instytucje państwowe;
 - b) Biuro Poszukiwań Międzynarodowego Czerwonego Krzyża w Arolsen, agendy międzynarodowego lub krajowego Czerwonego Krzyża;
 - c) Instytut Pamięci Narodowej,
 - d) Zakłady karne na podstawie ksiąg więźniów z okresu okupacji (od 1.09.1939-08.05.1945)
 - e) Państwowe muzea właściwych obozów koncentracyjnych;
 - f) Władze niemieckie w czasie II wojny światowej (Arbeitsbuch, Arbeitskarte, Werksausweis, Lagerausweis, Dienstaussweis, Versicherungskarte, Quittungskarte, Dienstzeugnis etc.);
 - g) Władze alianckie w czasie wojny i po jej zakończeniu;
 - h) Polskie i zagraniczne organizacje społeczne przed 1971r.;
 - i) Władze niemieckie, niemieckich pracodawców, którzy korzystali z niewolniczej i przymusowej pracy obywateli polskich, bądź ich prawnych następców oraz inne instytucje dysponujące dokumentacją dotyczącą robotników przymusowych.
3. Dowodami prześladowań są także:
 - a) Wyroki wydawane przez Sądy pracy i Ubezpieczeń Społecznych zaliczające okresy pracy przymusowej do świadczeń emerytalno-rentowych;
 - b) Dokumenty osobowe sprzed 1971r. (karta osobowa, ankieta personalna, życiorys etc.) jeśli wynika z nich miejsce i czas trwania represji;
 - c) Korespondencja zawierająca pieczętki poczty niemieckiej z okresu i miejsca represji;
 - d) Świadczenia pracy (zaświadczenia o zatrudnieniu w czasie wojny) jeśli wystawione zostały w oparciu o dokumenty archiwalne:
 - wymóg podania podstawy wystawienia nie dotyczy świadectw pracy wystawianych przez zakłady niemieckie lub ich prawnych następców (dotyczy zakładów pracy objętych w czasie II wojny obligacyjnym zarządzeniem niemieckim) oraz w przypadku przedstawienia przez wnioskodawcę innych dokumentów potwierdzających jego pracę lub pobytu w miejscu represji (np. zdjęcia, korespondencja, dokumenty meldunkowe, zaświadczenia lub ankieta PUR, karta lub ankieta osobowa);
 - oświadczenia następców prawnych pracodawców (z wyjątkiem współmałżonka i dzieci) mogą być uznane jeśli zostały potwierdzone dokumentami lub przez właściwe władze administracyjne (w przypadkach wątpliwych powinien zostać uprawdopodobniony a w razie potrzeby udokumentowany związek ze sprawą);
 - e) Oświadczenia przynajmniej dwóch świadków, którzy przedstawili dokumenty (wymienione wyżej), potwierdzające ich udział w zdarzeniach o których świadczą.
4. Dowodami prześladowań są również dokumenty ITS Arolsen, PCK, dokumenty osobowe itp. , w których informacje dotyczące prześladowań pochodzą z wyjaśnień składanych przez samych zainteresowanych przed rokiem 1971.
5. Dokument pracy Arbeitsbuch (wzór z 1935r.) przy braku wpisu o narodowości stanowi podstawę do uznania jego właściciela za robotnika przymusowego, jeżeli z dołączonej ankiety do dowodu osobistego nie wynika fakt przyjęcia niemieckiej listy narodowościowej.
6. Dzieci do lat 12, którym w wyniku represji nazistowskich zabito jednego z rodziców mogą udokumentować powyższy fakt przedstawiając akt zgonu rodzica i dokumenty z epoki potwierdzające represje lub zaświadczenie wystawione przez instytucje i archiwa wymienione w punkcie 2.
7. Osoby skierowane przez niemieckie urzędy pracy (Arbeitsamt) do stałej pracy przymusowej na rzecz III Rzeszy niemieckiej, w obrębie terytorium II RP (w granicach z 31.08.1939r.) na odległość co najmniej 100 km od miejsca zamieszkania, zatrudnione w przemyśle – w przypadku braku własnych dokumentów

potwierdzających pracę przymusową i miejsce jej wykonywania mogą udokumentować represje przedstawiając oświadczenia dwóch świadków zatrudnionych w tym samym zakładzie pod zarządem niemieckim i posiadających własne dokumenty (wymienione w pkt. 2 i 3) potwierdzające represje.

8. Osoby skierowane przez niemieckie urzędy pracy (Arbeitsamt) do stałej pracy przymusowej na rzecz III Rzeszy niemieckiej, w obrębie terytorium II RP (w granicach z 31.08.1939r.) na odległość co najmniej 100 km od miejsca zamieszkania, zatrudnione w rolnictwie, rzemiośle lub usługach – w przypadku braku własnych dokumentów potwierdzających pracę przymusową i miejsce jej wykonywania mogą udokumentować represje przedstawiając oświadczenia dwóch świadków, którzy posiadają własne dokumenty potwierdzające udział w zdarzeniach o których świadczą oraz zaświadczenie o istnieniu niemieckiego zakładu pracy/gospodarstwa wystawione w oparciu o dokumenty archiwalne.
9. Osoby skierowane do pracy przymusowej na mocy zarządzenia gubernatora GG z 1.12.1040 r. i 22.04.1942r. w przypadku braku własnych dokumentów) potwierdzających pracę mogą przedstawić oświadczenia dwóch świadków, którzy posiadają własne dokumenty potwierdzające pracę e tym samym miejscu i czasie.
10. Właściwymi dowodami represji nie są dokumenty wtórne tj. wydane w oparciu o dokumenty znajdujące się w posiadaniu innego urzędu oraz zaświadczenia wystawiane na podstawie zeznań świadków i własnych oświadczeń.
11. Oświadczenie świadka może nie zostać uznane, gdy dotyczy faktów, które miały miejsce kiedy składający oświadczenie był osobą małoletnią i faktów które potwierdzenie można uznać za wiarygodne.
12. Niewystarczające są dokumenty potwierdzające wysiedlenie przesiedlenie prace w miejscu lub w pobliżu miejsca zamieszkania, pracę sezonową lub dorywczą, pracę wykonywana po wyzwoleniu miejsca, w którym przebywała wnioskodawca, prace przy kopaniu okopów oraz dokumenty potwierdzające pracę jeśli:
 - a) warunki pracy w sposób znaczący odbiegały od sytuacji robotnika przymusowego¹,
 - b) gdy praca była wykonywana przez osoby posiadające niemiecką grupę narodowościową lub osoby przeznaczone do zniemczenia,
 - c) w przypadku służby w niemieckich siłach zbrojnych, w Organisation Todt (OT), nationalsozialistische Kraftfahrkorps (NSKK), Nationalsozialistische Fliegerkorps (NSFK) lub innych niemieckich organizacjach paramilitarnych.
13. W przypadku złożenia przez wnioskodawcę sprzecznych dowodów represji, w pierwszej kolejności zostaną uwzględnione dokumenty wnioskodawcy z okresu represji oraz zaświadczenia wydane na podstawie zasobów archiwalnych.
14. Osoby które doznały całkowitej utraty wzroku w wyniku eksplozji niewypałów lub niewybuchów powstałych po wojnie 1939-1945 na terenie Rzeczypospolitej Polskiej powinny przedstawić:
 - a) Orzeczenie o uznaniu wnioskodawcy za inwalidę I lub II grupy w związku z utratą wzroku lub orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy w związku z utratą wzroku,
 - b) Zaświadczenie o utracie przez wnioskodawcę wzroku z powodu urazu wystawione przez lekarza okulistę,
 - c) Dowody poświadczające okoliczności i skutki wypadku, który spowodował utratę wzroku w tym dokumentacje medycznąlub potwierdzenie przyznania renty socjalnej zgodnie z ustawą z dn. 16.11.2016r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz.U. Nr 249, poz. 1824).
15. Osoby, które w wyniku bezpośrednich prześladowań nazistowskich doznały trwałej utraty zdrowia powodującej całkowitą niezdolność do pracy w okresie powojennym powinny przedstawić:
 - a) Dowody poświadczające okoliczności i skutki wypadku, który spowodował trwałą utratę zdrowia powodującą całkowitą niezdolność do pracy w okresie powojennym,
 - b) Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy po zakończeniu wojny.

¹ Funkcje kierownicze, praca na stanowiskach przewidzianych dla Niemców, posiadanie Familienbuch, własności prywatnej, uczęszczanie dzieci do szkół niemieckich, możliwość rozwiązania umowy o pracę, wysokość zarobków rażąco odbiegająca od płacy robotnika przymusowego, możliwość swobodnego przekraczania granicy, itp.